

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Michala Kadlečka a soudců Mgr. Kláry Cáškové a JUDr. Leoše Nováka ve věci

žalobců: **a/ D.P.S.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX

b/ Vratislav Pěchota, správce pozůstalosti po zůstaviteli T.K., advokát
sídlem Mánesova 1645/87, 120 00 Praha

c/ M.A.E.K., narozená XXXXX
bytem XXXXX

d/ M.P.K., narozený XXXXX
bytem XXXXX

žalobci a), c) a d) zastoupeni advokátem Vratislavem Pěchotou
sídlem Mánesova 1645/87, 120 00 Praha

za účasti: **1/ J.H.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený advokátem JUDr. Milanem Kyjovským
sídlem Jaselská 202/19, 602 00 Brno

**2/ Česká republika – Úřad pro zastupování státu ve věcech
majetkových**, IČO: 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, Praha 2
adresa pro doručování: Územní pracoviště Brno, Příkop 11, 602 00 Brno

3/ Vysoké učení technické v Brně, IČO: 00216305
sídlem Antonínská 548/1, 601 90 Brno

o znovuprojednání věci rozhodnuté Státním pozemkovým úřadem, Krajským pozemkovým úřadem pro Jihomoravský kraj, ze dne 6. 5. 2019, č. j. SPU 173992/2019, sp. zn. 3239/92/99-RNP,

o odvolání zúčastněné osoby 2) proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 20. 4. 2022, č. j. 112 C 99/2019-207,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se v části** odvoláním napadeného výroku I **mění** tak, že **se zamítá** návrh žalobců a) až d) na určení, že žalobci a) a b) a zúčastněná osoba 1) jsou vlastníky každý v rozsahu ideální 1/4 a žalobci c) a d) jsou vlastníky každý v rozsahu ideální 1/8 pozemků p. č. XXXXX – ostatní plocha, jiná plocha o výměře 48 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, ostatní komunikace o výměře 10 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, zeleň o výměře 13 m², které dříve byly součástí pozemků vedených dle PK pod p. č. XXXXX role v k. ú. dříve Žabovřesky, nyní Královo Pole, oddělených od v současné době evidovaných pozemků p. č. XXXXX, XXXXX a XXXXX geometrickým plánem Ing. Pavla Vašíčka z 22. 3. 2022, č. j. 3839-13/2022.

II. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku III **mění** tak, že nově zní:

Tímto rozsudkem se v rozsahu **části** výroku pod bodem I. nahrazuje rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 6. 5. 2019, č. j. SPU 173992/2019, 3239/92/99-RNP, a to v části vztahující se k pozemkům:

p. č. XXXXX – zast. plocha, o výměře 28 m² a

p. č. XXXXX – ostatní plocha, jiná plocha o výměře 643 m²,

které dříve byly součástí pozemků vedených dle PK pod p. č. XXXXX role v k. ú. dříve Žabovřesky, nyní Královo Pole, oddělených od v současné době evidovaných pozemků p. č. 4708/46, 4708/1 geometrickým plánem Ing. Jiřího Habrovce z 18. 12. 2018, č. j. 3566-358/2018.

III. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném výroku II **potvrzuje**.

IV. České republice se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

V. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 20. 4. 2022, č. j. 112 C 99/2019-207, Městský soud v Brně rozhodl, že žalobci a) a b) a zúčastněná osoba 1) jsou vlastníky každý v rozsahu ideálních 1/4 a žalobci c) a d) jsou vlastníky každý v rozsahu ideálních 1/8 pozemků p. č. XXXXX – zast. plocha o výměře 28 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, jiná plocha o výměře 643 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, jiná plocha o výměře 48 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, ostatní komunikace o výměře 10 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, zeleň o výměře 13 m², které dříve byly součástí pozemků vedených dle PK pod p. č. XXXXX role v k. ú. dříve Žabovřesky, nyní Královo Pole, oddělených od v současné době evidovaných pozemků p. č. 4708/46, 4708/1, XXXXX, XXXXX a XXXXX geometrickými plány Ing. Pavla Vašíčka z 22. 3. 2022, č. j. 3839-13/2022, a Ing. Jiřího Habrovce z 18. 12. 2018, č. j. 3566-358/2018 (výrok I). Stanovil, že geometrické plány Ing. Pavla Vašíčka z 22. 3. 2022, č. j. 3839-13/2022, a Ing. Jiřího Habrovce z 18. 12. 2018, č. j. 3566-358/2018, jsou přílohou a součástí daného rozsudku (výrok II). Soud I. stupně dále vyslovil, že výrok I nahrazuje v dotčeném rozsahu rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu

pro Jihomoravský kraj ze dne 6. 5. 2019, č. j. SPU 173992/2019, 3239/92/99-RNP (výrok III). Výrokem IV soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení a výrokem V rozhodl, že Česká republika – Městský soud v Brně nemá právo na náhradu nákladů řízení.

2. Proti rozsudku soudu I. stupně podala odvolání zúčastněná osoba 2), a to proti jeho výrokům I, II, III a IV (viz odvolání čl. 222 a čl. 228). Zúčastněná osoba 2) je povinnou osobou ve vztahu k pozemkům p. č. XXXXX – ostatní plocha, jiná plocha o výměře 48 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, ostatní komunikace o výměře 10 m², p. č. XXXXX – ostatní plocha, zeleň o výměře 13 m², které dříve byly součástí pozemků vedených dle PK pod p. č. XXXXX role v k. ú. dříve Žabovřesky, nyní Královo Pole, oddělených od v současné době evidovaných pozemků XXXXX, XXXXX a XXXXX geometrickým plánem Ing. Pavla Vašíčka ze dne 22. 3. 2022, č. j. 3839-13/2022. Odvolatelka považuje rozsudek ve vztahu k označeným pozemkům za nesprávný, a to zejména proto, že soud I. stupně pochybil, pokud neshledal existenci překážek bránících vydání předmětných pozemků podle zákona o půdě a dále, když rozhodoval o vlastnictví „žalobce a) – Vratislava Pěchoty“, ačkoliv tento není a nebyl oprávněnou osobou podle zákona o půdě, či jejím právním nástupcem, nýbrž pouze správcem pozůstalosti. Pokud se týká překážky vydání pozemků, tuto zúčastněná osoba 2) spatřuje v tom, že předmětné parcely mají povahu veřejného statku (veřejné zeleně a obslužných komunikací). Podle přesvědčení zúčastněné osoby 2) proto i podle judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu spadají pod výluky z restituční ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zákona o půdě, když oprávněná osoba by naturální restitucí získala vyprázdněné vlastnické právo, když v praxi by právě převažující veřejný zájem neumožňoval úplnou realizaci všech složek vlastnického práva (holé vlastnictví). Od těchto judikatorních závěrů se přitom soud I. stupně nedůvodně odklonil.
3. Zúčastněná osoba 3) podala své odvolání opožděně, proto bylo její odvolání usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 19. 7. 2023, č. j. 18 Co 249/2022-285, odmítnuto; usnesení nabylo právní moci dne 24. 7. 2023. Odvolací soud proto se zúčastněnou osobou 3) dále jako s účastníkem odvolacího řízení nejednal. Ostatní účastníci, kteří se účastnili řízení před správním orgánem (Státním pozemkovým úřadem), a to Statutární město Brno a BSC Engineering a. s., nepodali proti rozsudku Městského soudu v Brně odvolání vůbec, nejsou tedy účastníky odvolacího řízení, neboť jak judikoval Nejvyšší soud (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 28 Cdo 2044/2015), okruh účastníků restitučního řízení podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zák. o půdě“), je taxativně vymezen v § 9 odst. 8 tohoto zákona; proto je i v řízení podle části páté občanského soudního řádu vyloučeno použití § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb. (§ 250b odst. 2 o. s. ř.). Pro posouzení, zda se jedná o samostatné nebo nerozlučné společenství, je rozhodná povaha předmětu řízení vyplývající z hmotného práva; tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby předmět řízení byl projednán a rozhodnut samostatně vůči každému společníkovi, jde o nerozlučné společenství (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1383/2005).
4. Žalobci a) až d) se k odvolání zúčastněné osoby 2) vyjádřili tak, že část jejich odvolacích námitek se stala zcela bezpředmětnou poté, kdy Městský soud v Brně vydal usnesení ze dne 27. 6. 2022, č. j. 112 C 99/2019-239, jímž rozhodl, že na místě žalobce a) bude nadále jednáno s D.P. S. jakožto právním nástupcem B. S.. Žalobci mají dále za to, že ve vztahu k výrokům II až IV nebyl v odvolání zúčastněné osoby 2) dostatečně specifikován odvolací důvod. K tvrzené (ne)existenci překážky vydání p. č. 4767/54, XXXXX a XXXXX v k. ú. Královo pole žalobci uvedli, že předmětné nemovitosti byly k rozhodnému datu nezastavěné, nenacházely se na nich žádné hřbitovy, sportoviště ani zahrádky, proto nemůže být dána překážka jejich vydání ve smyslu zákona o půdě. Pokud pak odvolatelka argumentuje povahou „veřejného statku“ předmětných nemovitostí, judikatura, na niž odkazuje, se týká zařaditelnosti pozemků do veřejné nabídky, nikoliv restitucí; v obou judikovaných případech se navíc jednalo o komunikace v areálu bytové zástavby. Rozhodným datem je navíc 24. 6. 1991, přičemž v dané době na předmětných nemovitostech čerpací stanice ani zpevněná plocha (část nově zbudovaného chodníku) neexistovaly. Nadto

žalobci upozornují na fakt, že pozemky, jejichž vydání žalobci žádají, jsou pouze pozemky okrajovými, které navíc navazují na pozemky KN p. č. 4711/15, p. č. 4712/11, 4717/1, 4717/2, p. č. 4717/3 a p. č. 4717/6, jenž již byly v restituci vydány. Žalobci a) až d) proto trvají na tom, že primárním účelem relevantní právní úpravy je náprava křivd formou vydání pozemků *in rem a in integrum*, a to i za cenu zásahu do existujících vlastnických vztahů. Odvolání zúčastněné osoby 2) by proto mělo být odmítnuto.

5. Zúčastněná osoba 1) se u jednání dne 14. 11. 2023 vyjádřila tak, že se plně ztotožňuje s vyjádřením žalobců a) až d) a odkázala na něj.
6. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“)) po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), osobou oprávněnou (§ 201 o. s. ř.) a je přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř. a contrario), věc přezkoumal a shledal, že odvolání je, co do merita, důvodné. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně v napadené části výroku I a v související části výroku III změnil (§ 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř.)
7. Odvolací soud zamítl návrh žalobců a) až d) na doplnění dokazování stavebním povolením – pro čerpací stanici při ulici Hradecká ze dne 26. 5. 1999, č.j. OÚSR: 99/4685/US/551/Ing.ŠE/Hr, neboť tvrzení, že daná čerpací stanice vznikla později než 24. 6. 1991, bylo prokázáno již v rámci zjištěného skutkového stavu soudem I. stupně, a to zejména z historických ortofotomap. Navržený důkaz tedy pokládal za nadbytečný, nadto pak nebyly splněny podmínky pro jeho provedení odvolacím soudem ve smyslu § 245 o. s. ř. ve spojení s § 205a o. s. ř.
8. V souladu s § 212a odst. 1 o. s. ř. lze odvolání přezkoumat i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny. Soud tedy není vázán odvolacími důvody, pokud je odvolatelka uvedla alespoň částečně (a contr. § 212a odst. 2 o. s. ř.). Námitka žalobců a) až d), že v odvolání zúčastněné osoby 2) nebyl ve vztahu k výrokům II až IV dostatečně specifikován odvolací důvod, proto není důvodná.
9. Mezi stranami nebylo sporným a rovněž soud I. stupně provedl řádné dokazování a pečlivě a přiléhavě odůvodnil své právní závěry o tom, že žalobci a zúčastněná osoba 1) jsou osobami oprávněnými podle § 2 odst. 2 a odst. 3 zák. č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb. (viz odst. 15 a 21 rozsudku), že nárok žalobců byl včas a řádně uplatněn (viz odst. 14 a 21 rozsudku), že dosud nedošlo k odškodnění za předmětný zabraný majetek (viz odst. 21 rozsudku), je správný výpočet jednotlivých podílů nástupců původního vlastníka (viz odst. 22 rozsudku) a že zúčastněná osoba 2) je osobou povinnou ve vztahu k daným nemovitostem (viz odst. 10, 20 a 23 rozsudku). V uvedeném je možno na rozsudek nalézacího soudu pro stručnost plně odkázat.
10. Odvolací soud se však neztotožnil s právním názorem soudu I. stupně v posouzení otázky, zda existuje či neexistuje překážka, která by bránila vydání pozemků p. č. XXXXX, XXXXX a XXXXX v k. ú. Královo Pole ve smyslu § 11 zák. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku o půdě (dále jen „zák. o půdě“). *V souladu s ust. § 11 odst. 1 písm. c) zák. o půdě pozemky nelze vydat v případě, že pozemek byl po přechodu nebo převodu do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby zastaven; pozemek lze vydat, nebrání-li stavba zemědělskému nebo lesnímu využití pozemku, nebo jedná-li se o stavbu movitou, nebo dočasnou, nebo jednoduchou, nebo drobnou, anebo stavbu umístěnou pod povrchem země. Za zastavenou část pozemku se považuje část, na níž stojí stavba, která byla zahájena před 24. červnem 1991, a část pozemku s takovou stavbou bezprostředně související a nezbytně nutná k provozu stavby. Zahájením stavby se rozumí datum skutečného zahájení stavby, zapsané do stavebního deníku a oznámené stavebnímu úřadu, pokud byla stavba zahájena do dvou let od vydání stavebního povolení.*
11. Z obsahu spisu se podává, že soud I. stupně se danou otázkou při dokazování správně zabýval a zjistil, že pozemky p. č. 4602/52 a XXXXX jsou v katastru nemovitostí zapsány pro zúčastněnou osobu 2). Lokace předmětných parcel je patrná z kopie katastrální mapy (č. l. 66), tyto přiléhají ke komunikaci vedené po p. č. 4602/54 (ul. Královopolská). Z leteckých snímků, výpisu ze systému i fotografií (č. l. 71 p. v. až 74) bylo zjištěno prostorové umístění pozemků nárokováných žalobci po

zúčastněné osobě 2) v průběhu doby od roku 1976 až 2018, přičemž ve všech případech nejsou pozemky přímou součástí hlavní dopravní komunikace, nicméně se nacházejí v její těsné blízkosti a jedná se o pozemky veřejně přístupné a zjevně veřejně užívané, ať již jako chodník nebo zelená plocha (viz odst. 9 rozsudku). Z geometrického plánu (č. 2870-56/2013) soud zjistil, že pozemky p. č. 4602/52 a XXXXX doznaly změny, neboť oproti dřívějšímu stavu byly včleněny do pozemku p. č. XXXXX s jinou výměrou a pozemku p. č. XXXXX a XXXXX. Ze sdělení Brněnských komunikací (č. l. 158 až 160) nalézací soud zjistil, že mimo jiné pozemky p. č. XXXXX a XXXXX mají být dotčeny stavbou velkého městského okruhu (viz odst. 12 rozsudku).

12. Podle právního názoru odvolacího soudu nalézací soud nesprávně vyhodnotil otázku „vydatelnosti“ daných pozemků ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zák. o půdě, když neprovedl test proporcionality veřejného zájmu a zájmu na zmírnění křivd naturální restitucí předmětných pozemků veden úvahou, že naturální restituce nijak nenarušuje veřejný zájem (viz odst. 26 rozsudku). S uvedeným však odvolací soud nesouhlasí, a to z důvodů uvedených dále (viz odst. 15 až 18 odůvodnění).
13. Jak konstatoval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 26. 5. 2021, sp. zn. 28 Cdo 1189/2021, „...Byť dřívější judikatura akcentovala naturální restituci odňatých pozemků, aktuální rozhodovací praxe se přiklání k hledání rozumné proporce mezi omezením restitučního nároku na vydání původních pozemků a prosazením konkrétního veřejného zájmu. Primárního účelu zákona o půdě, jímž je zmírnění následků majetkových křivd, nelze totiž dosáhnout vydáním pozemků trvale užívaných veřejností (a k tomuto účelu upravených, resp. zastavěných), jejichž individuální využití oprávněnou osobou by bylo značně omezené či zcela nemožné – uvedené je typické právě v případech veřejné zeleně a různých druhů obslužných komunikací. Takový stav by byl naopak v rozporu s účelem restitucí. Proto lze podle současné rozhodovací praxe Nejvyššího soudu i Ústavního soudu pod vyluku z restituce ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zákona o půdě podřadit i – v zákoně přímo neuvedenou – situaci, kdy by oprávněná osoba naturální restitucí získala vyprázdněné vlastnické právo z důvodu převažujícího veřejného zájmu, který by v praxi realizaci žádne ze složek vlastnického práva neumožňoval; jedná se zvláště o případy, kdy jsou nárokovány nemovitosti veřejným statkem, tedy jsou-li kupříkladu dotčeny institutem veřejného užívání (např. veřejné prostranství), a vlastníku v podstatě zůstává toliko tzv. holé vlastnictví (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 3. 2019, sp. zn. 28 Cdo 3124/2018, odkazující přiměřeně i na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 28 Cdo 3923/2014, ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. 28 Cdo 2955/2014, či jeho usnesení ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3831/2017; z rozhodovací praxe Ústavního soudu srov. zejména nálezy ze dne 1. 7. 2014, sp. zn. I. ÚS 581/14, či ze dne 21. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 536/14, k nimž se přihlásil i později ve svém nálezu ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. III. ÚS 1961/15).“
14. Pokud tedy má být posouzen zájem na zmírnění křivd na straně jedné a ochrana veřejného zájmu na straně druhé, musí být obě hlediska pečlivě vážena se zřetelem k individuálním skutkovým okolnostem případu a předpoklady pro vydání, popřípadě pro nevydání každého takového pozemku, posuzovat samostatně, s přihlédnutím k širším souvislostem konkrétní věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5045/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 28 Cdo 220/2005). Jelikož test proporcionality zájmů neprovedl soud I. stupně, přistoupil k němu odvolací soud, a to se zohledněním následujících skutečností.
15. Předmětné parcely se nacházejí v bezprostřední blízkosti hlavní dopravní komunikace (ul. Královopolská) a v těsné blízkosti víceúrovňové křižovatky dopravních tepen Královopolská a Hradecká. Sporné parcely nadto mají být dotčeny stavbou velkého městského okruhu (viz vyjádření Brněnských komunikací čl. 158). Již z povahy dané stavby (veřejná komunikace) tedy lze dovodit, že jde o dopravně-technické řešení trvalé, tj. nikoliv přechodného charakteru, přičemž sporné parcely s hlavní veřejnou komunikací minimálně úzce funkčně souvisí. K rozhodnému datu se v případě parcel, které jsou předmětem sporu, jednalo (a dosud jedná) o pozemky veřejně přístupné a veřejně užívané jako chodník a jako zelené plochy (popř. zelený terénní předěl) oddělující silnici a chodník a chodník a současnou benzinovou stanicí. Za hledisko hodné zřetele pak odvolací soud považuje též velmi malou výměru předmětných parcel, když žalobci nárokují

pás zeleně mezi silnicí a chodníkem (p. č. XXXXX) o velikosti 13 m², část chodníku (p. č. XXXXX) o velikosti 10 m² a pás zeleně mezi chodníkem a čerpací stanicí (p. č. XXXXX) o rozloze 48 m².

16. Přesto, že parc. č. XXXXX by teoreticky mohla navázat na pozemek p. č. 4717/6 a dále na pás pozemků p. č. 4717/2, p. č. 4717/3 a p. č. 4717/1, to vše k. ú. Královo Pole, jež byly dříve vydány žalobcům, a potenciálně by tak tyto parcely mohly utvořit větší souvislý celek, ani tento faktor neshledává odvolací soud převažujícím. Uvedené totiž, ke dni vyhlášení rozhodnutí, platí jediné ve vztahu k žalobci a) (a nikoliv již pro žalobce b) až d)), přičemž žalobce a) je vlastníkem pouze id. ¼ pozemků p. č. 4717/6, 4717/2, 4717/3 a p. č. 4717/1, to vše k. ú. Královo pole; ve zbytku je vlastníkem 3. osoba (Orlen Unipetrol RPA s. r. o.), jak bylo zjištěno informativním výpisem z katastru nemovitostí LV č. 12239, k. ú. Královo Pole. Případný výkup pozemků od žalobců a) až d) ze strany Orlen Unipetrol RPA s. r. o. a rozšiřování čerpací stanice pak odvolací soud neshledává „veřejným zájmem“, jak uváděli žalobci. Důkaz informativním výpisem z LV odvolací soud provedl v souladu s 120 odst. 2 o. s. ř., neboť tento důkaz byl potřebný ke zjištění skutkového stavu (pro posouzení překážky vydatelnosti předmětných pozemků v rámci testu proporcionality) a toto vyplynulo z obsahu spisu, když skutečnost, že pás pozemků p. č. 4717/6, 4717/2, p. č. 4717/3 a p. č. 4717/1, to vše k. ú. Královo Pole byl žalobcům a) až d) již vydán, uváděli sami žalobci ve své žalobě, soud I. stupně k důkazu provedl předmětné rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 2. 5. 2019 (čl. 53) a prostorová návaznost uvedených pozemků s pozemky, které jsou předmětem této žaloby, vyplývá z katastrální mapy (čl. 66).
17. V neposlední řadě, pro závěr o faktickém funkčním spojení předmětných pozemků s hlavní komunikací na p. č. 4602/54 (ulicí Královopolská) svědčí koncepce veřejnoprávní úpravy § 12 zák. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, podle níž mj. též krajnice, tarasy, násypy a svahy, dělicí pásy, příkopy a přilehlé chodníky (nejsou-li samostatnými místními komunikacemi) jsou považovány za součásti komunikace.
18. Podle přesvědčení odvolacího soudu proto na shora popsanou situaci plně dopadají závěry, které učinil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 1. 7. 2014, sp. zn. I. ÚS 581/14, podle něž shora popsané konkrétní okolnosti případu brání restituentům ve faktickém výkonu jakékoli ze složek jejich případného vlastnického práva. Individuální užívání veřejně přístupné travnaté plochy, resp. chodníku nepřipadá v úvahu, totéž pak platí o držbě pozemku – ta by byla vzhledem k veřejné přístupnosti pozemků permanentně rušena. S ohledem na okolnosti věci (zejména vzhledem k poloze předmětných pozemků, s ohledem na jejich účel a výměru – viz shora odůvodnění odst. 15) lze zcela odkázat i na závěry Ústavního soudu v dané věci ohledně problematičnosti případného prodeje předmětných parcel (srovnej bod 31 nálezu Ústavního soudu). Není tedy možno přisvědčit soudu I. stupně v tom, že žalobcům a) až d) by „nic nebránilo pozemek dále převádět či jej udržovat“. Případy, kdy pozemky pod veřejnými komunikacemi nejsou ve vlastnictví toho, kdo je vlastníkem komunikace po nich vedoucí, kdy tyto mohou být v zásadě jediné předmětem finančních spekulací, by měly být spíše výjimkou než pravidlem. K závěrům, že stavba veřejné komunikace včetně pozemků s ní úzce funkčně souvisejících, může v konkrétních případech představovat překážku vylučující vydání dotčeného pozemku ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zák. o půdě, pak dospěly ve svých rozhodnutích (mimo již shora uvedených) jak Ústavní soud (viz např. náleze ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. III. ÚS 1961/15), tak Nejvyšší soud (viz např. rozsudek ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5045/2015 či přímo ve věci žalobců usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2022, sp. zn. 28 Cdo 3005/2022); rozhodně tedy nejde o ojedinělé judikatorní vybočení, či nepředvídatelnost v rozhodování, jak uváděli žalobci.
19. Z testu proporcionality proto, podle názoru odvolacího soudu, v posuzovaném případě není možno dovodit, že by zájem na vydání konkrétních předmětných pozemků žalobcům a) až d) (tj. zájem na zmírnění krivdy) mohl a měl převážet nad veřejným zájmem na zajištění dopravní obslužnosti města Brna. Jak bylo popsáno shora – žalobci by naturální restitucí získali právě a jen holé vlastnictví, a to k velmi malé části zemského povrchu (o celkové výměře 71 m²). Uvedené pozemky (část chodníku a veřejné zeleně) jsou však naopak fakticky nezbytné při širším užívání

(cesta pro pěší, oddělení komunikace zelení od komunikace a ostatní plochy) a obsluze stavby veřejné komunikace Královopolská, a to dlouhodobě (již od roku 1976 – viz odst. 11 tohoto odůvodnění).

20. Z uvedených důvodů odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně ve výroku I změnil tak, že se předmětná žaloba v odvoláním dotčené části (tj. ve vztahu k pozemkům p. č. XXXXXX – ostatní plocha, jiná plocha o výměře 48 m², p. č. XXXXXX – ostatní plocha, ostatní komunikace o výměře 10 m², p. č. XXXXXX – ostatní plocha, zeleň o výměře 13 m², které dříve byly součástí pozemků vedených dle PK pod p. č. XXXXXX role v k. ú. dříve Žabovřesky, nyní Královo Pole, oddělených od v současné době evidovaných pozemků XXXXXX, XXXXXX a XXXXXX geometrickým plánem Ing. Pavla Vašíčka z 22. 3. 2022, č. j. 3839-13/2022) v souladu s § 250i o. s. ř. zamítá (§ 245 o. s. ř. ve spojení s § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř.)
21. Odvolací soud pak – v návaznosti na shora uvedené – též přiměřeně změnil rozsudek soudu I. stupně v souvisejícím výroku III odvoláním napadeného rozsudku, tak, aby byl uvedený výrok jasný a srozumitelný, neboť rozsudek soudu nově nahrazuje rozhodnutí správního orgánu jen v omezené části, a to v té, již bylo žalobě soudem I. stupně vyhověno a která nebyla napadena odvoláním (tj. ve vztahu k v části vztahující se k pozemkům p. č. XXXXXX – zast. plocha, o výměře 28 m² a p. č. XXXXXX – ostatní plocha, jiná plocha o výměře 643 m², které dříve byly součástí pozemků vedených dle PK pod p. č. XXXXXX role v k. ú. dříve Žabovřesky, nyní Královo Pole, oddělených od v současné době evidovaných pozemků p. č. 4708/46, 4708/1 geometrickým plánem Ing. Jiřího Habrovce z 18. 12. 2018, č. j. 3566-358/2018).
22. Výrok II, jímž nalézací soud stanovil, že přílohou a součástí rozsudku jsou geometrické plány Ing. Pavla Vašíčka z 22. 3. 2022, č. j. 3839-13/2022 a Ing. Jiřího Habrovce z 18. 12. 2018, č. j. 3566-358/2018, odvolací soud rovněž jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.), neboť uvedené geometrické plány jednoznačně vymezují předmětné sporné plochy a identifikují parcely, které jsou předmětem tohoto řízení.
23. O závislých nákladových výrocích rozhodl odvolací soud v souladu s § 224 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 150 o. s. ř. shodně jako soud I. stupně, když co do důvodů lze odkázat na odůvodnění rozsudku soudu I. stupně (odst. 32 a 34 rozsudku), k čemuž odvolací soud dodává následující. Plně úspěšnou v odvolání byla zúčastněná osoba 2), kterou je Česká republika – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Je přitom nutno presumovat, že k výkonu působnosti je daná organizační složka státu patřičně finančně a personálně vybavena (a to včetně vystupování před soudem při projednávání dané problematiky). S ohledem na to, že nárok žalobců a) až d) byl uplatněn oprávněně (viz odst. 9 odůvodnění tohoto rozsudku) a žaloba byla zamítnuta „pouze“ z důvodu právního posouzení „vydatelnosti“ předmětných pozemků po judikatorně předepsaném testu proporcionality, bylo by případné uložení nákladů řízení k tíži žalobců nespravedlivé.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

Brno 14. listopadu 2023

Mgr. Michal Kadleček v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Procházková.